

образотворчого мистецтва «Ми все можемо», організованого Донецьким обласним палацом дитячої та юнацької творчості.

Такі результати надихають і доводять, що система роботи педагогічного колективу закладу в умовах війни дає позитивні результати, педагоги роблять усе можливе для перемоги на освітянському фронті.

### **Список використаних джерел**

1. Про затвердження Положення про спеціальну школу та Положення про навчально-реабілітаційний центр: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 221. База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/221-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 06.12.2023).

**УДК 376.091:796.011.3"364/366"**

***Лілія Чівуріна,***

*викладач навчальної дисципліни*

*«Теорія та методика фізичного виховання»*

*Харківський фаховий коледж спорту*

### **АДАПТИВНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА В СИСТЕМІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД**

У всьому світі зростання інвалідності серед населення пов'язане з погіршенням екології, збільшенням транспортних потоків, ускладненням виробничих процесів та іншими причинами. В Україні це пов'язано ще й із воєнними діями, що ведуться на території нашої країни. Інвалідність є соціальним феноменом, тому кожна держава, у тому числі Україна, формує соціальну та економічну політику щодо людей з обмеженими можливостями здоров'я. У зоні посиленої уваги перебувають діти з особливими освітніми потребами.

Адаптивна фізична культура допомагає компенсувати, а іноді й відновити фізичні та інтелектуальні здібності, сприяє підвищенню функціонального стану організму, покращенню

фізичних якостей, психоемоційної стійкості та адаптаційних резервів організму людини. Головне – адаптивна фізкультура дозволяє вирішувати завдання інтеграції дітей з особливими освітніми потребами в суспільство [1].

Корекційна робота, що проводиться з дітьми, які мають порушення психофізичного розвитку, складається з системи медичних, психологічних, педагогічних, фізіологічних заходів і сприяє функціональній компенсаторній перебудові збережених аналізаторів, що забезпечують заміщення або заповнення відсутніх або порушених функцій при аномальному розвитку організму. Така перебудова організму відбувається внаслідок активного використання діяльнісного підходу в руховій, ігровій, навчальній спеціально організованих видах діяльності [4].

Особливо важливим є підбір спеціальних засобів адаптивної фізичної культури, фізичних вправ, ігор, елементів спортивних ігор та доступних видів спорту [2].

Проблема занять адаптивною фізкультурою дуже важлива у воєнний час і буде надзвичайно актуальною в повоєнний період. Для занять масовою адаптивною фізичною культурою та спортом необхідно буде спрямувати бюджетні кошти на будівництво в регіонах спеціальних обладнаних фізкультурно-оздоровчих, спортивних комплексів для осіб з обмеженими можливостями здоров'я із залученням спонсорської допомоги, а також більш глибоко зайнятися розробкою програм підготовки фахівців у галузі адаптивної фізичної культури та спорту.

В умовах війни стає актуальним питання підготовки вчителів адаптивної фізичної культури, тим більше, що це пов'язано з розвитком та впровадженням інклюзивної освіти. Здійснюють освітній процес педагоги масової школи, інструктори зі спорту та адаптивної фізкультури. Важливо враховувати біологічний фактор, який є передумовою успішного фізичного розвитку та корекційної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Це, перш за все, – антропометричний та функціональний показники, психологічне та соціальне середовище.

Для успішної підготовки до життя дітей з особливими освітніми потребами необхідно систему корекційної роботи вибудувати з опорою на засоби адаптивної фізичної культури:

фізичні вправи, ігри, елементи спорту, використовуючи адаптаційні та релаксаційні прийоми, елементи психотехніки та психотехнічні ігри, спрямовані на корекцію в них різних видів порушень рухової сфери [5].

На основі даних анамнезу, антропометричних показників, психологічного тестування, педагогічних спостережень, розмов з батьками, вихователями, учителями-дефектологами розробляються індивідуальні маршрути корекційної роботи з дітьми та засоби адаптивної фізичної культури. Результати ранньої психодіагностики дозволять визначити план розвитку дітей з особливими освітніми потребами [5].

Показники ранньої діагностики дозволяють батькам побачити потребу корекційної роботи. Батьки дітей з обмеженими можливостями підтримують заняття адаптивною фізичною культурою відповідно до індивідуальних планів корекції недоліків розвитку рухової сфери, складених фахівцями-дефектологами.

Комплекс засобів адаптивної фізичної культури враховує фактори розвитку дитини: етимологію порушення, час виникнення, вікові періоди, час початку корекційної роботи, наявність порушень вторинного, третинного порядку, індивідуальні особливості кожного та рівень соціальної адаптації дітей у соціумі.

Сучасна реальність диктує нові вимоги до організації рухової активності дітей з особливими освітніми потребами з урахуванням сьогодення: розвиток технічних засобів супроводу за різних порушень психофізичного розвитку цих категорій, створення доступного середовища в єдиному освітньому просторі, становлення та впровадження системи інклюзивної освіти, розширення можливостей реабілітаційної роботи.

### **Список використаних джерел**

1. Бріскін Ю. А. Спорт інвалідів: [підручник] / Ю. А.Бріскін. К.: Олімпійська література, 2006. – С. 5-124.
2. Шатов А. В. Стан інвалідності з дитинства в Україні у 2000 р. // Вісн. соц. гігієни та організації охорони здоров'я України. – 2001. – № 3. – С. 5–11.
3. Адирхаєв С. Актуалізація фізичного виховання та спорту

- студентської молоді України з особливими потребами / С. Адирхаєв // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2006. – №2. – С. 142-144.
4. Зозуля В.С. Психологічні проблеми діагностики аномального розвитку дітей/Зозуля В.С// Педагогічні та психологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2008 – № 7.
  5. Зозуля В.С. Принцип індивідуалізації на уроках фізичної культури/ В.С.Зозуля//Теорія і практика фізичної культури, 2008. № 2.
  6. Крайнюк В.М., Шапоренко А.М. Вивчення психічного розвитку дітей з особливими освітніми потребами. – Київ: Олімпійська література, 2003. 123 с.

**УДК 376.091-048.38"366"**

**Оксана Проценко,**

*директор Куп'янського  
інклюзивно-ресурсного центру*

**Тетяна Аліфиренко,**

*практичний психолог  
Куп'янського інклюзивно-ресурсного центру*

**Зудова Людмила,**

*учитель-логопед  
Куп'янського інклюзивно-ресурсного центру*

## **ДОСВІД ВІДНОВЛЕННЯ РОБОТИ ІРЦ НА ДЕОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ: ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ**

Відновлення роботи інклюзивно-ресурсного центру після деокупації в умовах воєнного стану є однією з актуальних проблем, яка стоїть перед громадами, управліннями освітою та безпосередньо перед директором установи [2]. Перед керівництвом Куп'янського ІРЦ постали термінові питання: як відновити діяльність, із чого розпочати та як зберігати кадри, напрацьований досвід роботи кожного фахівця, виконувати завдання, які поставлені державою в умовах війни? Такі непрості та важливі питання потрібно розв'язувати в найкоротший термін.